

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

20

grudnia 2018

czwartek

19:00

Wrocław, NFM, Sala Kameralna

Spadkobiercy Szymanowskiego

G. Bacewicz

Aleksandra Szwejkowska-Belica – skrzypce

Cezary Sanecki – fortepian

Program:

Grażyna Bacewicz (1909–1969) *Witraż, Taniec mazowiecki, Taniec słowiański*

Szymon Laks (1901–1983) *Suita polska*

I Molto moderato

II Andante

III Allegro molto

Roman Palester (1907–1989) *Taniec polski z baletu Pieśń o ziemi*

Juliusz Łuciuk (*1927) *Trzy miniatury*

Miniatura I

Miniatura II

Miniatura III

Romuald Twardowski (*1930) *Plejady, Oberek*

[60']

S. Laks

R. Palester

Projekt realizowany w ramach obchodów
stulecia odzyskania niepodległości

Sponsor koncertów realizowanych w ramach
obchodów stulecia odzyskania niepodległości

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

OMÓWIENIE

Agata Adamczyk

W ostatnim okresie twórczości Karol Szymanowski – jeden z najwybitniejszych polskich artystów – stworzył własną koncepcję stylu narodowego, który choć był zakorzeniony w folklorze, wyróżniał się nowoczesnym językiem muzycznym, często wręcz „europejskim”. Dla polskich kompozytorów urodzonych na początku XX w. styl ten stał się niewyczerpanym źródłem inspiracji.

Tematyka ludowa była bliska usposobieniu artystycznemu Grażyny Bacewicz – wybitnej skrzypaczki i kompozytorki, wychowanki André Toureta i Carla Flescha oraz Kazimierza Sikorskiego i Nadii Boulanger. Szczególną uwagę w swojej twórczości poświęciła ona właśnie muzyce skrzypcowej, do której w mistrzowski sposób wplatała motywy ludowe. Dzieła artystki mieściły się na ogół w nurcie neoklasycyzmu, o czym sama mówiła: „Dotąd nie przekroczyłam i już nie przekroczę granicy dzielącej nas od absurdu. Absurdem w tym wypadku nazywam coś, co wydaje się niemożliwe, a co w gruncie rzeczy daje zupełnie nowe wartości”. Dużą popularnością cieszą się miniatury skrzypcowe Bacewicz, utrzymane w charakterze wirtuozowskim, często pisane w celach pedagogicznych. Dzisiejszego wieczoru zabrzmią trzy z nich: subtelny *Witraż* (1932) oraz żywiołowe tańce ludowe: *Taniec mażowiecki* (1951) i *Taniec słowiański* (1952).

Silnie osadzona w polskiej tradycji i utrzymana w nurcie neoklasycyzmu była także twórczość Szymona Laksa – kompozytora, dyrygenta, pianisty i pisarza pochodzenia żydowskiego, który zawieruchę drugiej wojny światowej przeżył prawdopodobnie dzięki pełnionej przez siebie funkcji dyrygenta obozowej orkiestry w Auschwitz-Birkenau. Po wyzwoleniu obozu kompozytor osiadł w Paryżu i przyjął francuskie obywatelstwo. Na ukształtowanie się stylu muzycznego Laksa wpływ miały jego różnorodne doświadczenia z muzyką rozrywkową zdobyte w okresie studiów w Konserwatorium Warszawskim (utrzymywał się wtedy z akompaniowania niemym filmom i grania na skrzypkach w stotecznych kawiarniach) czy podczas podróży statkiem dookoła świata (był skrzypkiem pokładowym). To właśnie w tym czasie, tj. w 1935 r., napisał *Suitę polską*, którą wzbogacił ludowymi cytatami.

Balet *Pieśń o ziemi* Romana Palestra powstał w 1937 r. dla Polskiego Baletu Reprezentacyjnego na zamówienie wystawy światowej w Paryżu. To jedno

z ostatnich dzieł tego kompozytora zainspirowanych folklorem. Obok motywów ludowych twórca wykorzystał w nim nowoczesne środki wyrazu, które odnajdziemy w gwałtownej rytmice, współbrzmieniach dysonansowych czy kontrastach dynamicznych. *Pieśń o ziemi*, nazwana przez Pierre’a Michaut’a (autora *Le ballet contemporain* 1929–1950) „chłopską rapsodią”, ma dość swobodny, niemal improwizacyjny charakter ludowego widowiska, jest rodzajem hołdu złożonego prastarym prawom natury. Jeden z pierwszych recenzentów francuskich ocenił ją bardzo wysoko: „Świetna jest partytura Palestra o rytmice nerwowej, wtaświwej dla tańca, barwnej i zręcznej orkiestracji, pełnej poezji”. Palester wykorzystał w tym dziele duże fragmenty swojej I *Symfonii*, której partytura zaginęła podczas drugiej wojny światowej. W programie dzisiejszego koncertu znalazł się *Taniec polski* z baletu *Pieśń o ziemi*.

Dużą różnorodność odnajdziemy w twórczości Juliusza Łuciuka – wychowanka m.in. Stanisława Wiechowicza, Zdzisława Jachimeckiego oraz Boulanger, uczestnika Międzynarodowych Kursów Kompozytorskich w Darmstadt i seminariów Oliviera Messiaena. Stylistyka dzieł polskiego artysty ewoluowała: od neoklasycyzmu, przez awangardę, jak aleatoryzm, i sonorystyczną, czyli zorientowaną na barwę, po uproszczony fakturalnie i brzmieniowo materiał dźwiękowy. Tego wieczoru zabrzmią *Trzy miniatury* – inspirowane folklorem, ale odmienne charakterem – które kompozytor napisał w 1984 r.

Liczne odniesienia do muzyki Karola Szymanowskiego odnajdziemy w *Plejadzie* Romualda Twardowskiego – niegdyś ucznia Bolesława Woytowicza, a także wspomnianej już wcześniej Boulanger. Utwór Twardowskiego, który powstał w 1993 r., czyli trzynaste lat po śmierci Jarostawa Iwaszkiewicza, swoim tytułem nawiązuje do jego wiersza i jest hołdem złożonym pisarzowi, a zarazem przyjacielowi kompozytora. Wieczór zakończy żywiołowy *Oberek* – jedno z najstarszych dzieł Twardowskiego, napisane w 1955 r. jeszcze w czasie studiów w konserwatorium w Wilnie.

Aleksandra Szwejkowska-Belica

Jest absolwentką Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu w klasie B. Bryły oraz Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Mannheim u W. Witkomirskiej. Nagrała 5 płyt; ostatnio wydała płytę *Pieśń o ziemi* z polską muzyką skrzypcową, którą zrealizowała we współpracy z pianistami

C. Saneckim i M. Rotem (Polskie Radio, 2018). Album *Karol Szymanowski – Violin Works I*, nagrany z C. Saneckim, był nominowany do nagrody Fryderyk 2012. W 2015 r. Aleksandra Szwejkowska-Belica otrzymała Nagrodę Miasta Częstochowy. Jest dyrektorem Festiwalu „Skrzypce pod żaglami” oraz Festiwalu „Jurajska Jesień Muzyczna”, organizatorem Czarnoleskiego Kursu Skrzypcowego oraz Letniego Kursu Smyczkowego w Trzcinie. Koncertuje w kraju i za granicą. Zasiada w jury ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów.

Aleksandra Szwejkowska-Belica, fot. archiwum artystki

Cezary Sanecki

Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. G. i K. Baciewiczów w Łodzi w klasie fortepianu T. Chmielewskiego oraz w klasie kameralistyki R. Ambroziaka i B. Hajna. W 1986 r. otrzymał I nagrodę oraz nagrodę specjalną Krzysztofa Pendereckiego w Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. K. Bacewicza w Łodzi. Występował w Polsce oraz innych krajach Europy,

a także w Azji. Nagrał ponad 20 płyt. Album *Karol Szymanowski – Violin Works I*, nagrany ze skrzypaczką Aleksandrą Szwejkowską-Belicą, otrzymał nominację do Fryderyka 2012. Artysta bierze udział w pracach jury konkursów pianistycznych. Od września 2012 r. jest rektorem Akademii Muzycznej w Łodzi.

Cezary Sanecki, fot. archiwum artysty

Aleksandra Szwejkowska-Belica i Cezary Sanecki, fot. archiwum artystów

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Sponsor NFM:

